

ایسکانیوز از چگونگی تعامل رسانه و تروریسم گزارش می دهد؛ ۱/

فضای مجازی؛ تکمیل کننده پازل فعالیت های تروریستی

معنا و مفهوم تروریسم و همچنین فعالیت تروریستی در حال حاضر با توجه به جایگاه و نقش رسانه ها و از جمله شبکه های اجتماعی تغییر اساسی کرده است و گروه های تروریستی به اهمیت رسانه ها در گسترش فعالیت های خود پی برده اند.

به گزارش گروه علم و فناوری ایسکانیوز، وقتی بحث از ترور و تروریسم میشود همیشه نوع سخت، نظامی، بمب گذاری و کشتارهای آن به ذهن متبادر میشود که پایه ترور و تروریسم نیز با این موارد تشکیل می شود. ولی در حال حاضر این واژه دچار دگردیسی شده و عملکردهای متفاوتی را از این واژه مشاهده می کنیم. ترور و تروریسم وقتی با رسانه ها و پیشرفت های رسانه ای و ارتباطی مواجه شدند، یک نوع همزیستی مسالمت آمیزی با هم پیدا کردند به گونه ای که هر دو برای رسیدن به اهداف خود سعی کردند از هم بهترین استفاده را ببرند.

دو مسئله مهم در این حوزه وجود دارد؛ اول اینکه گروه های تروریستی چگونه از رسانه ها استفاده می کنند و هدف آنها چیست؟ و دوم این که رسانه ها چگونه خود به تروریست تبدیل می شوند و از این عمل چه اهدافی را دنبال می کنند (این مورد در گزارش بعد بررسی می شود)؟

تروریسم رسانه ای: تغییر فعالیت از سطح محلی به بین المللی

گروه های تروریستی چگونه از رسانه ها استفاده می کنند و هدف آنها چیست؟ تروریسم وقتی در واژگان سیاسی کشورها و سیاست بین الملل تعریف شد ابتدا در سطوح منطقه ای و محلی آن مطرح بود و حتی عمل و کنش آنها نیز در محل و کشور خاصی انجام میشد. از طرفی با توجه به اینکه گروه های تروریستی در یک مکان خاص شکل میگیرد و این گروهها مورد تخاصم دولت ها و قدرتهای نظامی هر کشور و نظام های بین المللی هستند، رسانه رسمی در اختیار ندارند که بتوانند مستقل از آنها برای معرفی خود و فعالیت هایشان استفاده کنند. گروه های تروریستی وقتی در گذشته شکل می گرفتند از افرادی استفاده می کردند که در منطقه حضور داشتند و به سختی عضوگیری می کردند و حتی هیچ فردی پیدا نمیشد که از کشورهای دیگر به یک گروه تروریستی ملحق شود. ولی تروریسم و اعمال تروریستی وقتی وارد فضای نوین و تازهای شد دیگر کارکرد گذشته خود را کنار گذاشت و محدوده تاثیر خود را از سطح محلی به سطح بین المللی رساند. این کار نیز از زمانی شروع شد که تروریستها رسانه ها را محلی برای معرفی خود دیدند. یکی از رسانه های که این عمل را گسترش داد اینترنت و با پیش قراولی رسانه های اجتماعی بود و از نمونه های آن میتوان به داعش اشاره کرد که از کشورهای مختلفی عضو دارد.

از این رو وقتی نقش و کارکرد رسانه ها در اختیار پیشبرد گفتمان تروریستی قرار گرفت، تروریسم رسانه ای به وجود آمد. تروریست ها از طریق قدرت رسانه ها در جهت شکل دادن به افکار عمومی و قدرت نفوذ آنها، نام و انگیزه خود را مطرح میکنند. وقتی عملی تروریستی اعلام میشود هدف گروه های تروریستی از این کار به رعب و وحشت انداختن مخاطبان است و از طرفی به گفته بریجیت ناکوس؛ تروریست ها با اعمال خشونت در پی تحقق سه هدف اصلی توجه، به رسمیت شناخته شدن و مشروعیت هستند. بنابراین در دسترس ترین و محتمل ترین راه رسیدن به این اهداف جز با رسانه امکان پذیر نخواهد شد.

شبکه های اجتماعی از جمله رسانه های هستند که نظارت دولتها بر آن در سطح پایین و امکان کنترل آن بشدت ضعیف است و بدین ترتیب دروازه بانی اطلاعات که در رسانه های دیگر امکان پذیر است در این رسانه ها تغییر کرده و افراد هر اطلاعاتی که بخواهند در این شبکه ها انتشار می دهند. با توجه به این موارد کار برای گروههای تروریستی راحت شد و آنها گفتمان تروریستی مدنظر خود را گسترش دادند.

در این زمینه پژوهشی با عنوان طراحی مدل مقابله با چالش های تروریسم رسانه ای در شبکه های اجتماعی توسط علی اکبر فرهنگی و حجت اله عباسی انجام شده است. آنها در این پژوهش مطرح کرده اند که تنها از طریق خشونت پراکنی و هراس افکنی در میان طیف گسترده ای از عموم است که تروریسم ظرفیت حداکثری را برای تاثیرگذاری اساسی بر سیاستها به دست می آورد. این مهم نیز تنها از طریق رسانه ای محقق میشود که بتواند بدون واسطه و طیف وسیعی از مخاطبان را شامل شود. شبکه های اجتماعی این کار را میسر میکند.

در این مقاله مزیت های شبکه های اجتماعی برای داعش و گروه های تروریستی در نظر گرفته شده است که از جمله آن کارکرد اطلاع رسانی مانند تولید و انتشار اطلاعات و اخبار، راه اندازی جنگ روانی، هدایت افکار عمومی و افراطی کردن فضا، جاسوسی و سرقت اطلاعات؛ کارکرد فرهنگی - اجتماعی مانند برهم زدن امنیت و نظم، شعله ور کردن اختلافات قومی و مذهبی، ایجاد فضای رعب و وحشت، آموزش و تبلیغ و کارکرد سیاسی - اداری مانند جذب و سازماندهی منابع، برنامه ریزی، هماهنگی و ارتباطات حملات تروریستی، هدایت و کنترل عملیات تروریستی و فعالیت های تجاری و مالی است. توییت از جمله شبکه های اجتماعی است که ظرفیت بالایی برای انتشار اخبار رویدادها در زمان وقوع آن دارد و داعش از آن به بهترین نحو استفاده می کند.

از طرف دیگر وقتی گروه های تروریستی فعالیت خود را در شبکه های اجتماعی آغاز کردند، منجر به شبکه ای شدن فعالیت های تروریستی شد. یعنی از این طریق اجتماعات شبکه ای این گروهها شکل گرفت و به گونه ای بود که افراد در این اجتماعات به شکل ناشناس حضور پیدا میکردند. شاید در گذشته شکل گرفتن این اجتماعات به صورت واقعی محال بود ولی این شبکه ها با امکاناتی که دارند با کمترین هزینه و بیشترین نفوذ این فرصت را برای گروه های تروریستی فراهم میکنند.

با تمام این موارد آن چیزی که اهمیت دارد هدفی است که گروه های تروریستی با ورود به این رسانه ها دنبال می کنند. وقتی ویدیو یا عکسی از فعالیت های تروریستی در شبکه های اجتماعی به طور وسیعی منتشر میشود این نهایت هدف آنها را محقق میسازد؛ یعنی کشتن یک نفر، ترساندن هزاران نفر. و این همان کاری است که هر گروه تروریستی برای رسیدن به مقاصد خود به دنبال آن است.